

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1891
Toplantı Tarihi/Sayısı : 24.5.2023/31
Karar Numarası : 2023/420
Başvuran : Ş. Ö.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Mahkeme tarafından verilen hükmün, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 308'inci maddesi uyarınca lehe bozulması talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, işlemediği bir suçtan ötürü müebbet hapis cezası ile cezalandırıldığını, soruşturma aşamasında lehine ve aleyhine olan tüm delillerin toplanması gerekirken lehine olan delillerin toplanmadığını, HTS kayıtlarının istenmediğini, yargılandığı davanın diğer sanığı ...'in cebir ve tehdidi üzerine suça dahil olduğunu, ancak mahkemenin 26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ilişkin 28'inci maddesini tarafına uygulamadığını, hüküm kurarken yalnızca aleyhine olan hususları değerlendirdiğini, lehine olan hususları değerlendirmedini, şüpheden sanık yararlanır ilkesinin ihlal edildiğini iddia etmekte ve 5271 sayılı Kanun'un 308'inci maddesi gereğince hükmün lehine bozulmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı Yetkisi" kenar başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin Bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası şöyledir:

"Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. ... (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. ...”

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40'ncı maddesi şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

7. Mezkûr Yönetmelik'in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği ..., ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı ... yönlerinden incelenir.”

8. Mezkûr Yönetmelik'in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Bununla birlikte başvuru, başvuran hakkında verilen hükmün 5271 sayılı Kanun'un 308'inci maddesi uyarınca lehine bozulması talebine ilişkindir. 5271 sayılı Kanun'un "Olağanüstü Kanun Yolları" kısmında yer alan 308'inci maddesinde; Yargıtay ceza dairelerinden birinin kararına karşı re'sen veya talep üzerine Yargıtay Başsavcısı tarafından itiraz edilebileceği, itiraz üzerine dosyanın, kararına itiraz edilen daireye gönderileceği ve dairenin itirazı yerinde görürse kararını düzelteceği, itirazı yerinde görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna göndereceği düzenlemesine yer verilmiştir.

12. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde

olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

13. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, mezkr Yönetmelikte ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

14. Başvuruda yer alan iddialar yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, söz konusu talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerden olduğu, yargıya intikal ettiği ve yargı organlarınca karara bağlandığı, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve mezkr Yönetmelik'in 40'ıncı maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme Őartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

24/5/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRİYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
ye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
ye

e-imzalıdır

nal SADE
ye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
ye